

רבינו מרן ה'דרכי שמואל' זצוק"ל במכתבו משלהי שנת תשע"ג:

"העיקר תלוי בנו ורק בנו; אם אנחנו נתחזק בעה"י לעמוד על נפשנו, אז בודאי כי עמנו א-ל; הרבה דרכים למקום לקיומה ושגשוגה של תורה והעמדת הדת על תילה, ודבר אלוקינו יקום לעולם"

הדברים מתפרסמים שוב לנוכח ההיבט האקטואלי שלהם בימים אלה, ועל מנת להעמיד את היחס הנכון להתנכלויות השונות של השלטון

■ מאת י. שכטר

"העיקר תלוי בנו ורק בנו אנחנו, כי עמנו א-ל. אם אנחנו נתחזק בעה"י לעמוד על נפשנו, אז בודאי כי עמנו א-ל. הרבה דרכים למקום לקיומה ושגשוגה של תורה והעמדת הדת על תילה, ודבר אלוקינו יקום לעולם לטוב לנו כל הימים" - כך כתב בשעתו רבינו מרן ה'דרכי שמואל' זצוק"ל במכתב חיזוק מיוחד שנכתב בשלהי חודש אלול תשע"ג, לנוכח מגמור תיה המרושעות של הממשלה דאז. באותו מכתב העמיד רבן ולבן של ישראל זיע"א את הדברים ואת היחס והפרופורציה שיש לייחס לגזירות השלטון בתחומים השרים, כשהוא מביע דעת תורה כיצד יש להתנהל מול גזירות על קיום התורה מחד גיסא ולנוכח פגיעות כלכליות מאידך גיסא. לנוכח המשמעות האקטואלית של הדברים מפרסם בטאון עולם התורה שוב את המכתב הנוקב, המעניק את המבט התורתי הנכון בנושאים שעל סדר היום, לשעה ולדורות.

בקיץ תשע"ג קידמה הממשלה, ביוזמת ראה"מ דאז בנימין נתניהו ושר האוצר דאז יאיר לפיד, שורה של קיצוצים דרקוניים והתנכלויות כלכליות מגמתיות, שבמרכזם פגיעה מכוננת בעולם התורה

ובציבור החרדי באמצעות קיצוץ דרסטי בתקציבי אברכי הכוללים ותלמידי הישיבות, ובמקביל, קיצוץ אכזרי בקצבאות הילדים. הדבר הביא לתגובות קשות בקרב הציבור החרדי.

קודם לכן החלה הממשלה דאז לקדם את החקיקה המרושעת של חוק הגיוס, ובמקביל הוקם 'המחוז החרדי' במשרד החינוך שנועד להתערב בסדרי החינוך החרדי.

כפי שפורסם בידיעה שהופיעה ב'הפלס', באותם ימים פנו מרכיצי תורה ויראה למעונו של רבינו זצוק"ל ואמרו כי הם מרגישים שרבים מצעירי הצאן נברכים בענייני השעה, הכיצד ניתן להתמרד עם ההתנכלות המתמשכת והאיומים המרחפים מעל עולם התורה, ועל כן נחוץ מאוד לפרסם מכתב חיזוק בענין זה. מרן זיע"א אמר כי הדברים פשוטים וברורים, אך אם יש צורך בפירסומם יעלה אותם על הכתב, ועל כן הדגיש בסיום מכתבו דאז: "הן הן הדברים מרגלא בפומיהו דרבנן ותלמידיהון בכל אתר, ושליחור תיהו קעבידנא".

במכתבו כתב רבינו ה'דרכי שמואל': "עת צרה היא ליעקב וממנה יוושע, קמים עלינו לעקור את הכל חלילה וחלילה לא תקום ולא תהיה כלל וכלל, וביחוד

ובעיקר שמים עיניהם על היכלי התורה ועל בתי החינוך של בני ובנות ישראל המתנוססים לתפארה, ת"ל אשר רבו כמו רבו בני תורה אמיתיים לנים בעומ'קה של הלכה ומתעלים בקודש כסיעתא דשמיא, וכל זה צר וקשה בעיניהם של אחים תועים אשר אורך הגלות העבירים על דעתם ועל דעת קונם, אשר כאמור לדאבון לב מבקשים לעקור ח"ו חלילה וחלילה. והן כליל התקדש חג החירות, בכל בית ישראל קראו בחדרה ועזו דקדור'שה, אשר לא אחד בלבד עמד עלינו וכי' והקב"ה מצילנו מידם".

בהמשך מכתבו עורר רבינו זצוק"ל, כי יש לזכור את העיקר, העמידה הנחרצת מול הגזירות על קיום התורה בענייני הגיוס והחינוך, בעוד ביחס לפגיעות הכלכליות למיניהן יש לזכור כי הרבה דרכים למקום לקיום התורה, וככל שנעמוד על העיקר של יסודי קיומנו, כך נזכה גם לסייעתא דשמיא בכל הנוגע לקיום החומרי. "העיקר והעיקר תלוי בנו ורק בנו אנחנו כי עמנו א-ל. אם אנחנו נתחזק בעה"י לעמוד על נפשנו לא לזוז ח"ו מהיכלי התורה לב ונשמת האומה, ונעמוד על נפשנו על משמר החינוך של בנינו ובנותינו, לא להתפשר כלל ולא יעלה על הדעת לזוז זיז כל שהוא מאשר עוז לנו

למורשה, וגם ובודאי להתחזק ולהתעצם בלימוד וקיום התורה, אז בודאי כי עמנו א-ל, הרבה דרכים למקום לקיומה ושגשוגה של תורה והעמדת הדת על תילה, ודבר אלוקינו יקום לעולם לטוב לנו כל הימים".

בידיעה שפורסמה בשעתו בענין זה ב'הפלס' צויין, כי רבינו זצוק"ל עורר באותה תקופה רבות על הצורך להתחזק מבפנים נגד הקמים עלינו לכלותנו ח"ו, כאשר החיזוק הנחוץ הוא הן בהתמסרות לתורה, בעמלה ויגיעתה, והן בעמידה נחרצת שתבהיר כי עולם התורה ימסור נפשו נגד כל נסיון לפרוץ פירצה כלשהיא בחומותיו, וייאבק בתוקף נגד המגמות שמבקשות לחולל "שינוי ערכים" פנימי בקרב ציבור היראים, מתוך המעטת ערך התורה מחד ופגיעה בחומת ההתבדלות מאידך.

בין היתר הובא כי מרן זיע"א אמר בענין זה, שכאשר נכח באותם ימים בכינוסי מחאה ואירועים שבהם הציבור שר בהתלהבות את הפסוק "עוצו עצה ותופר", כדי לחזק ולהתחזק מול גזירות השלטון ושותפיו, התעורר בו ההרגש כי גם במילים אלה טמונה ההכרה החיונית שרק עמידה נחושה בתוך המחנה, תביא להפרת עצת אויבינו ומשנאיו. שכן דברי

הנביא "כי עמנו א-ל" אין הכוונה רק שבטוחים אנו בעתידנו משום שחסדי ד' עמנו וחופפים עלינו כל הימים, אלא גם משום שהדבר תלוי בנו ובראש ובראשו-נה צריכה להיות חדורה בקרבנו המסירות למלא רק רצון שמים ללא כל פשרות, "כי עמנו א-ל". וככל שנרגיש שרצוננו לקדש שם שמים ללא כל מורא בשר ודם, וככל שנחוש כי רק רצון הבורא מודריך את אורחותינו והוא לבדו חקוק בליבנו, "כי עמנו א-ל", אזי מובטחים אנו ב"עוצו עצה ותופר".

בענין זה הוסיף מרן, שהחשש הגדול הוא מכל בדל רושם של רפיון ח"ו הקיים במשמרת חומותינו ובעמידה הנחושה הנתבעת מאיתנו, ועל כך הובא בשמו ב'הפלס' דאז כי באם 'חושו מבקשי נפשנו כי ישנן בינינו ובשולי מחננו נקודות תורפה של נכונות להיכנע ח"ו ולהשלים עם המציאות המאיימת, מתוך נמיכות רוח, הרגשת ייאוש וחדלון ח"ו שמובילה לפשרות מסוכנות - אזי "תחילת נפילה ניסה" והדבר מעמיד ח"ו בסכנה את כל יסודי קיומנו.

כאמור, הדברים מתפרסמים שוב לנוכח ההיבט האקטואלי שלהם בימים אלה, ועל מנת להעמיד את היחס הנכון להתנכלויות השונות של השלטון.

על סדר היום

כשהדור החלש הופך לפתע ל"חזק"

היה חסר רק כאב בטן

נ. זאבי

•

מתוך הרגשת מסכנות ועליבות העטופה ברחמים עצמיים בשל חוסר היכולת להיאבק, עד כי מוטב לנו להסתפק בכל פירור של "הרע במיעוטו".

בתקופה זו התפתחה רוח של קרירות מול כל נסיונותיו של השלטון החילוני לפגוע בערכים מקודשים ולערער את חומת ההתבדלות של הציבור החרדי. כל הבעת כאב ומחאה הוצגה כהתנהלות הזויה ואימפולסיבית, ובמקביל נשמעו קיתונות של לגלוג ביחס לכותרות הזועקות שהופיעו בבטאון עולם התורה 'הפלס'.

ויהי היום, לפני מספר חודשים, והמפלגות החרדיות מצאו עצמן לפתע בספסלים האחוריים של האופוזיציה, לאחר שבמסגרת חילופי השלטון הודחו מכל הג'ובים המטיבים ואיבדו את מנעמי השלטון. על נסיבות המהפך הפוליטי הלזה - שיסודו בדבקות אלילית ועיוורת בראה"מ הקודם, שהביאה אותם להתאבדות פוליטית מפוארת - מן הראוי להרחיב במסגרת נפרדת. בכל מקרה, ההתנתקות הכפויה מהכסאות המרופדים חוללה מהפך של ממש בהתנהלותו של המימסד הפוליטי.

מאז אותו יום של חילופי השלטון, מתנהל מאבק ציבורי אובססיבי נגד הממשלה. הכרזות מלחמה מושמעות בפומבי. השיח הפייסיני והמכיל התחלף ברטוריקה מתלהמת ומיליטנטית, כאשר הכותרות הדרמטיות היומיומיות בעתונות המפלגתית מתאמצות לחקות את הקופירייטינג של 'הפלס' מול גזירת הגיוס ומזימות השלטון.

לפתע פתאום, הדור החלש קיבל סמי מרץ ומסוגל לומר חזק אני. במקביל נשכחו כל הטפות המוסר הפציפיסטי שגדעו כל מחאה בטענה כי היא מבטאת תחושת "כוחי ועוצם ידי". הפוליטיקאים החרדיים תוקפים את הממשלה בסגנון בוטה < המשך בעמ' 6

כל יהודי חרדי ששומע בשבועות האחרונים את המיתקפות החריפות של הפוליטיקאים החרדים וחווה בכותרות הצעקניות של העתונות המפלגתית, תוהה האם מדובר במציאות או בחלום מתעתע.

הרי עוד זכור לכולנו כיצד אך לפני זמן לא רב, דאגו אותם גורמים להפיץ רוח של שאננות ותבוסתנות, תוך הוקעת "הרוח הקיצונית" של ציבור בני התורה ורבותיהם. מול כל חלאי הממשלות האחרונות,

כאשר שלטון 'גוש הימין' הביא עלינו גל של פרצות תקדימיות בחומת השבת, הכרה ברפורמים ומתן דריסת רגל בכותל המערבי, ועוד שורה של כרסומים בענייני הדת, ובראשם חוק גיוס בני הישיבות הנודע לשימצה וערעור ההסדרים שנועדו להגן על בנות ישראל מאיומי הצבא, וכן ההתערבות הממשלתית המקוממת במוסדות החינוך - ראינו כיצד אותם גורמים מתאמצים להסביר מדוע וכיצד ניתן להכיל את כל עוולות השלטון, להתייחס לכך בסלחנות ולהשלים עם המציאות המשתנה לרעה בצורה סידרתית.

באותם ימים נבנתה ע"י ראשי הרפורמציה החרדית תזה שלימה וסדורה שהצדיקה את מערך השתיקה וההשתקה. מי שנאבק נגד השלטון, הסבירו, מטפח בקרבו תכונות של כוחניות, הוא כביכול מחדיר לעצמו "אני חזק" ובכך חוטא בהרגשת "כוחי ועוצם ידי".

כל דוברי "דת האהבה" הוסיפו והסבירו כי התנהלות אופוזיציונית אינה דרכנו, וכי יש לחוש "כבוד וידידות" כלפי פורקי עול, להבליג ולהכיל, ובפרט כאשר אנו כולנו "דור חלש", אומלל וחסר אונים, שכל תפקידו מתמצה בעמידה בחיבוק ידיים מול מחריבי היהדות ובנסיונות פתטיים "למשוך את העגלה"

מסופר על אחד מרבני הקהילות בדורות הקודמים, שהתמודד עם רוחות זרות שהחלו לנשב בעירו לאחר שפורקי עול אשר חטאו והחטיאו את הרבים, הפיצו בקרב ההמון תעמולה כפרנית. בשל כך נהג אותו רב להקדיש את דרשותיו הקבועות לפולמוס נוקב בסגנון "דע מה שתשיב לאפיקורס", תוך שהוא משמיע דברי חיזוק באמונה, מעורר על חובת האדם בעולמו ועל מלחמת היצר וכי'.

ויהי היום, ולביתו של הרב מגיע שליח ובפיו בקשה בהולה. המנהיג והמטיף הראשי של אותה קבוצה כפרנית וסוררת, מבקש בתחנונים כי הרב יגיע אליו בדחיפות. מתברר כי כמה ימים קודם לכן, ביום הכיפורים, החליט הלה, כצעד של התרסה ובזז, לערוך בביתו בעיצומו של היום הקדוש - שבו גם רחוקים משמירת מצוות מקפידים לצום ולהתפלל - סעודה חגיגית לכל חבר מרעיו בה הוגשו מאכלות אסורות רח"ל.

ימים ספורים לאחר מכן פקדו את אותו פוקר כאבי בטן עזים, וכשהובהל לבית החולים התברר שלקה בזיהום פנימי קשה וכי צפויה סכנה ממשית לחייו. בשל כך ביקש לראות את פני הרב, והשמיע באוזניו הרהורי חרטת על מעשיו באומרו כי לנוכח יד ד' שפגעה בו התעורר כי עליו לערוך חשבון נפש, והוא מבקש עתה שיורו לו בדחיפות סדר תיקוני תשובה על חטאיו.

באותה שבת עלה הרב על הבימה להשמיע את דרשתו הקבועה, ובפתח דבריו סיפר על הפגישה המפתיעה שהיתה לו עם ראש הכופרים בעירו.

התברר לי שטעיתי בכל החודשים האחרונים, אמר הרב. כאשר ראיתי כי רוח הכפירה פושטת בעיר ע"י קבוצה של מחטיאי הרבים, הייתי סבור שהדרך היחידה להתמודד מולם היא בעריכת דרשות מוסריות של חיזוק באמונה. עכשיו אני רואה, שלא היה כאן חוסר באמונה. חסר היה רק כאב בטן...

התעוררות רבה בעקבות הוראת מרנן גדולי התורה שליט"א אודות החיבור 'פשוטו של מקרא'

תלמודי תורה מנחים את המלמדים להוציא את החיבור מבין כותלי הת"ת • "מי שלמד חומש כנהוג במסורה, ימצא כאן אברהם אבינו חדש, שרה אמונו חדשה, יצחק אבינו חדש"

■ מאת י. גפן

כך: 'בבואי לפרש את דבר השם, מה שעלה ברעיוני כמסתבר, מיד כתבתיו. בפסוק אחד קיבלתי הסכמה מהר"ק, ובשני מהרשב"ם, ובשלישי מהרש"ר הירש, וברביעי לא מצאתי, ובחמישי זכיתי בחסדי ד' לכוון לרש"י..."

"אשר על כן, כפי הקו שהנחונו, אין מהראוי שימצא ספר זה בין כותלי הת"ת, וקל וחומר וחלילה ללמוד ממנו לתלמידים. על החתום: ההנהלה."

רבנים ואישי חינוך ששוחחו עם כתב 'הפלס', ציינו כי "הגם שאין במכתב המפורסם בזאת, כדי להקיף את הבעייתיות המלאה שבחיבור, יש בלשונו הציונית של מפקח חינוכי זה, כדי להמחיש את ההבנה הפשוטה - שהיא ב"ה נחלת הכלל, כי חיבורים מתחדשים ומתחכמים מעין אלו מקומם מחוץ למחנה".

אלא יושב ומסביר את החומש אין שנראה לו, ורק משתמש בשמות המפרשים למיניהם - כדי להצדיק את מה שנראה לו 'בראשו', אבל כלל לא נסמך עליהם, אלא סומך על עצמו. "אשר על כן כל מי שלמד חומש כנהוג במסורה, ימצא כאן "אברהם אבינו חדש", שרה אמונו חדשה, יצחק אבינו חדש' וכו' וכו' - ד' ישמור."

"במאמר המוסגר: הנה אין במ"בואת הספר [נמקובל בספרים מסוג זה], שום דיווח אלו פרמטרים הנחו את המחבר בכתבו את פירושו. למה הוא מחויב? אלו גבולות שם לעצמו? כשנוטה מהפירוש המקובל על כלל ישראל."

"ואכן ראיתי שבאמת אין כאלו!!! אין, אין, אין. ואם כן היה כותב מבוא, היה יכול לכתוב בערך

המלמדים, וכך נאמר במכתב (ההדג"ש):

"כבוד הרבנים החשובים העוסקים במלאכת שמים שליט"א. הנה כשנקבע סדר הלימוד בת"ת על ידי... נקבע שלימוד החומש הוא אך הוא אך ורק על פי רש"י, וכפי שהורו עיני העדה החזו"א והגרי"ז זצוקללה"ה. "באתי על הנ"ל מפני שראיתי שמסתובב בת"ת ספר 'פשוטו של מקרא'. לאחר שעיינתי בו קצת, ראיתי מה שכל אחד יכול לראות בכל מקום בספר, שפירוש רש"י מעניין את המחבר בערך כמו שמעניין כל אחד מה פירש איזה חכם כל שהוא על החומש, [נראה לי שלא הגזמתי]. ועל כל פנים, אינו מחויב אפילו במידה מינימלית לפירוש רש"י."

"עוד נראה [כמעט באופן מוחלט], שאינו מחויב לאף אחד,

התעוררות רבה בקרב ציבור בני התורה, בעקבות הוראתם הברורה של רבותינו גדולי התורה שליט"א, להוציא את החיבור 'פשוטו של מקרא' מארון הספרים בבתי היראים ובתי המדרשות. במסודות החינוך הועברה הוראה חד משמעית למלמדים והתלמידים שלא להזדקק לחיבור זה כלל.

כזכור, במשאות החג של גדולי התורה שליט"א בחוה"מ סוכות האחרון, עוררו בדבריהם אודות החיבור 'פשוטו של מקרא', על קלקלותו ותקלותיו, והורו כי החיבור הינו בגדר 'בל יראה ובל ימצא' בקרב החרדים לדבר השם.

גדולי ישראל שליט"א, הצביעו בדבריהם על כך שהחיבור מתיימר ללא מורא וללא בושה להכריע מהו פשוטם של פסוקי התורה הקדושה, ובוחר בעצמו לפי הנראה לו בהבנתו האישית להחליט מהו הפשט הנכון מקרב הביאורים השונים. כמו כן החיבור נוטה מקביעות מפירוש רש"י, אשר לפי המסורה מדור דור, הוא המפרש העיקרי על התורה.

הקלקלה חמורה במיוחד, ציינו מחנכים ותיקים ששמעו את דעת גדולי התורה, כאשר המגמה השיטתית בחיבור זה יוצרת תחושה מעוותת שמעמידה את לימוד התורה הקדושה כתפיסה המונית ומתוך ידעת בעלי בתים, שמחפשת מלכתחילה פשט גשמי וארצי בכל ענין, מתוך מגמה של 'לימוד תורה בגובה העיניים', ד' ירחם.

כאמור, לנוכח כל זאת הורו רבני תינו גדולי ישראל שליט"א, כי החיבור הינו בגדר 'בל יראה ובל ימצא'.

התעוררות בקרב חוגים נוספים

יצוין כי בעקבות הסערה בציבור בני התורה, חלה התעוררות גם בקרב חוגים נוספים בציבור החרדי הכללי, להוציא את החיבור מארון הספרים היהודי ומבתי החינוך. לידי הפלס הגיע מכתב שנכתב ע"י הנהלת 'תלמוד תורה' הקשור למימסד החרדי הכללי, ונשלח לצוות

בעקבות נסיונות חמורים מחודשים לחילול הקודש היערכות לעימותים עם פורצי גדר בכותל המערבי

הרפורמים והקונסרבטיבים מזכירים לנתניהו את חלקו הפעיל במתווה הכותל

■ מאת א. בן מנחם

משטרת ירושלים הודיעה אתמול כי היא נערכת להגיע בכוחות מתוגברים לכותל המערבי, מתוך היערכות לעימותים קשים בין מתפללים חרדים לבין ארגונים רפורמים וקונסרבטיבים.

מדי ראש חודש מנסים הזרמים הכפרניים ואר"גון 'נשות הכותל' לזיום פרובוקציה במקום המקודש. הפעם הודיע הראב"י הרפורמי חת"כ גלעד קריב כי ינסה לצעוד עם ספר תורה ולהוביל את חבריו לתוך רחבת הכותל.

כפי שצפוי, המתפללים הקבועים בכותל המערבי יסכלו את המזימה וימנעו בגופם את חילול המקום, וכפי שהיה בארועים קודמים. לנוכח העימות הפוליטי עם המשלה, הודיעו הפעם גם ח"כים מהמפלגות החרדיות כי ישתתפו במחאה. ח"כ אריה דרעי פירסם אתמול הודעה ובה כתב: "אני קורא לכל מי שקדושת הכותל חשובה לו להגיע ולהתפלל עמנו, כדי שחלילה המקום הקדוש לא יחולל".

יו"ר האופוזיציה וראה"מ לשעבר בנימין נתניהו הודיע כי הוא מצטרף להודעתו של דרעי, ובעקבות זאת הותקף ע"י ד"ר יזהר הס, סגן יו"ר ההסתדרות הציונית העולמית ולשעבר מנכ"ל התנועה הקונסרבטיבית.

ע"פ הדיווח של כתב 'חדשות 12' יאיר שרקי, הודיע הס, כי הופתע לראות שגם בנימין נתניהו מצטרף לקריאה להגיע לכותל כדי למחות על חילולו על ידי קונסרבטיבים ורפורמים. "אני רוצה להזכיר למר נתניהו את הפגישות הרבות שקיימנו, במשך ארבע שנים תמימות, שברובן הוא הפציר בנו להתפשר ולחתום על מתווה הפשרה בכותל. הפציר והפציר, עד שנעתרנו".

הדובר הקונסרבטיבי הוסיף: "אני גם זוכר היטב את המילים בהן השתמש נתניהו פומבית ובחדרי חדרים על המחויבות העמוקה שלו לכך שבכותל תתאפשר תפילה לכל הזרמים ביהדות וכי הכותל שייך לכולם. מילותיו היו כה מפורשות, שאין לי אלה לתהות האם הוא הטעה אותנו אז או מטעה אחרים כעת".

כן ציין כי בנאום בפני כינוס הפדרציות היהודיות של צפון אמריקה ב-2015 אמר נתניהו כי "אני תמיד אבטיח שכל היהודים יוכלו להרגיש בבית בישראל - רפורמים, קונסרבטיבים, אורתודוקסים - כולם יהודים... לראשו"נה, ממשלת ישראל מצטרפת לסוכנות היהודית בחיזוק הקהילות הרפורמיות והקונסרבטיביות בישראל".

יזהר הס צירף תמונה מאחת הפגישות עם ראה"מ לשעבר וכתב: "אני רוצה להזכיר למר נתניהו את הפגישה הזו. מנדלבלט מימינך. שרנסקי משמאל. ובחדר מנהיגי התנועות והנהגת נשות הכותל, כשאתה משכנע אותנו להסכים לפשרת מתווה הכותל".

הנוגע בהר

"איך נעז פנינו, דור שהשתיקה יפה לו"

■ א. בן משה

מחברו לכל קלון, משום שהקב"ה לית ביה מחשבה תפיסא כלל. והלוא, התורה היא דבר השם, והיא למעלה למעלה מכל השגת אנוש, וחיבור זה בא לגנטיות לקבוע "פשוטו של דבר הקדוש ברוך הוא". קל וחומר בן בנו של קל וחומר, כאשר מדובר ביומרה שחצנית של בני דורנו. כבר את הדור שלי פנינו הגדיר מרנא החזון איש זיע"א באגרותיו "דור שהשתיקה יפה לו". אנו, דור העצלות והמותרות, דור ה'שילוב' והאינטרנט - כל שכן וכל שכן. אנו דור שהשתיקה אינה יפה לו, השתיקה מוכרחת לו.

לכתימצי לומר: ההפלגות שחלקו הראשונים והאחרונים לפירוש רש"י, שרק בכוחו הנשגב היה להתקרב אל הקודש, וכי פירושו נכתב ברוח הקודש וכו' וכו'. כל אלו לא לשם שבח והספד באו, אלא לשם הלכה והוראה לדורות. להשמיענו כי כך כותבים פירוש על התורה! וכך בלבד! ומכלל הן אתה שומע לאו.

ומשעה שאמיתות יסוד אלו לא היו ברורות לעורכי ומפיצי החיבור, הדרך לשאר הפגמים קצרה. כי לשיטתם שהדלת פתוחה לפרסום הגיגיהם, אי בקלות עזרים לשלבים הבאים, ומכניסים ראשיהם בין ההרים. משלבים תובנות אישיות, ומחפשים בשיטתיות את הפשטים התואמים למי שמבקש ללמוד "בגובה העיניים". רחמנא ליצלן.

בתוככי הסערה הגדולה אודות החיבור 'פשוטו של מקרא', נדונו נקודות מנקודות שונות הנוגעות בבעייתיות החיבור. אולם כמדומה שהנקודה הבאה, אשר במושכל ראשון היא ה'בעיה קטנה', למען האמת היא היא שורש כל התקלה ופתחו של המדרון החלקלק.

גם אילו לא היינו מוצאים שום פגם בתוכן החיבור, עצם ההעזה של אנשים מבני דורנו, דור עני - להגיש חיבור אשר עצם הלזו שלו מהותה "הגשת המסקנא" בפשט התורה - לקבוע לו את השם היומרי והמוחלט 'פשוטו של מקרא', זהו אב החורבן. כל שאר הקלקלות, הם תולדות מתגלגלות של הדבר.

משום שההעזה נובעת מתפיסה כביכול התורה הקדושה, היא ח"ו 'טקסט' סטנדרטי הפתוח לדיון ולמחקר, להשגות והסקת מסקנות, ומכאן נובעת התחורשה של קלות ראש לבוא ולבחור את הפשט המתאיין על ליבו של איש 'המכון', ולקבוע ללא היסוס כי הוא הוא הביאור האמיתי ופשוטו של מקרא.

כדי לשבר את האוון: מה היינו אומרים אילו היה מופיע חיבור בשם 'פשוטו של הקדוש ברוך הוא'. הלוא במקרה כזה עוד בטרם נפתח את החיבור - ובכלל לא נעז לפותחו - נדון את החיבור לגניזה, ואת

היה חסר רק כאב בטן / על סדר היום

וגאב"ד בריסק טען שכל שמירת השמיטה של פא"י היא שוחד של מצוות!". גם ההתנהלות ההפכפכנית המדהימה אינה המצאה עכשווית, וכבר כתב מרן ה'קהילות יעקב זיע"א על אותה מפלגה: "למרות שרובם של חברי המפלגה הלזו הם יהודים תמימים נאמנים לתורה"ק, הנה מנהיגיהם יוליוסם שולל במעשה 'אשר קרן', ועניני תורה"ק הם אצלם במדרגה שניה אשר ניתן לויתורים ולפשרות תמורת רווחים מפלגתיים וחומריים - השי"ת יציל עמו מהם ומהמונם"; "ראיתי חובה להודיע שמפלגה זו ממפלגות המחבלות בכרם ד', עושים מעשי זמרי ומתהפכת לכל צד שחושבת להשיג עי"ז ריוח פוליטי, ולא פעם הפכה הקערה על פיה". (קריינא דאיגרתא, איגרות ריט-רכא).

לקפח שכר שיחה נאה". כפי שכבר נכתב בעתוננו, החשש הגדול הוא, שכאשר יהיה שינוי כלשהו של הסיטואציה הפוליטית, ישובו הללו לכסלם, והפה שאסר הוא הפה שיתיר, ואולי אף יגדירו זאת כ"תשובה גדולה".

בהיבט רחב יותר, מה שקורה עכשיו מוכיח שיש להתייחס בחשדנות לכל פעילות חיובית, כביכול, שנעשית בשנים הללו על ידי אותם גורמים שנתנו ידם להרס השלטוני שהתחולל במקביל. יש להזכיר בענין זה את מה שהעיד רבי משה שנפלד זצ"ל בשעתו בענין מפלגת פא"י, כי "הגאון מבריסק זצ"ל אמר לא פעם: 'מי צריך את שמירת השמיטה שלהם?...' על הקב"ה נאמר לא יקח שוחד, וחז"ל מפרשים וכי איזה שוחד לוקח הקב"ה, אלא אפילו שוחד של מצוות אינו לוקח.

האמת היא שהשימוש בסיפור המאלף שהופיע בפתח הדברים אינו מדויק, והנמשל עושה עוול למשל. באותה סיטואציה של הפוקר המתייסר בכאביו, יתכן שהמכה שחוהה על בשרו אכן הביאה אותו לזעזוע פנימי ולהתעוררות כנה, בבחינת "תשב אנוש עד דכא". אך בהיבט האקטואלי, מדובר בשינוי גישה מן השפה ולחוץ, וניתן להניח שאדרת הקנאות שבה התעטף לפתע המימסד החרדי, על רקע האינטרס הרגעי, תושלך ככלי אין חפץ בו כאשר מנעמי השלטון יקראו שוב. אולי מתאים יותר במקרה זה המשל הנודע של רבי יהונתן אייבשיץ על החתול המאולף. כך או כך, קשה למצוא יהודי חרדי מפוכח שנותן אמון בהצהרות המיליטנטיות העכשויות של הפוליטיקאים החרדים, ולו רק בגדר "אין

< המשך מעמ' 3 ומתחרים ביניהם בעוצמת הטונים וברמת הגידופים והחרפות דבר יום ביומו. אש להבה. אכן, מתברר שטעו כל מי שחשבו שכביכול היתה כאן איזו מחלוקת טקטית או התלבטות רעיונית בשאלה האם מותר להילחם מול השלטון ועד כמה יש לחשוש שהמאבק יפגע באצילות הנפש. מסתבר שכאשר מורגש הכאב על אובדן כסאותיהם ועל מנעמי השלטון המתרחקים והולכים - למדו הם מהר מאוד כיצד לחגור כלי מלחמה ולהתחפש לקנאים באופן זמני. כי זה מה שמתברר עכשיו, מכאן ולהבא ולמפרע. המהפך המנטלי העכשווי מתחולל מסיבה אחת ויחידה - היה חסר רק כאב בטן... >